LA HISTÒRIA DE LES FESTES DEL TURA I EL PROGRAMA 2007.

+ Notícies | 08/09/2007 | 03:13

Les Festes de la Mare de Déu del Tura per Josep Murlà Giralt.

*Josep Murlà Giralt-www.Gironanotices.com
Les Festes del Tura de la ciutat d'Olot estan considerades unes de les festes majors més importants de les comarques gironines i per extensió de tot Catalunya. Institucionalment hi ha dos fets que corroboren aquesta afirmació: el primer és que l'any 1997 el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya les va declarar Festes d'Interès Nacional i, el segon, que la nostra festa va estar convidada a les primeres jornades d'anàlisis sobre les festes populars, al costat de festes tan importants com els San Fermines de Pamplona, Les Falles de València o la Semana Grande de Sant Sebastià, jornades que van tenir lloc durant l'any 98 a Barcelona.

Aquests són dos fets que avalen la importància de les nostres festes, però als ulls de tothom n'hi ha un altre de més important, i és la resposta i la participació de la gent durant els dies de festa. Quan s'inicien les festes, Olot canvia de color i la gent, olotins, olotines i gent de fora que ens visita, omplen els carrers gaudint de les activitats... És molt clar que la grandària de la nostra festa la dóna la mateixa gent que, any rere any, i cada vegada amb major nombre, fa les Festes del Tura una mica més grosses, una mica més importants, en definitiva, més de tots i totes.

Hi ha tres característiques que defineixen les nostres festes: són festes gratuïtes, populars i al carrer.

Tots els actes, absolutament tots, que es desenvolupen per les festes són gratuïts. Aquest fet, poc corrent avui en dia, provoca que la gent pugui "tastar" tots els espectacles i activitats sense cap tipus de compromís econòmic i que hi hagi una mobilitat important per tal de poder gaudir de les diferents opcions que tenen lloc al mateix temps.

Són unes festes populars i participatives. Molta gent i moltes entitats estan implicades en la seva organització i això provoca que la ciutadania tingui molt a dir abans, durant i després de les festes. Un clar exemple és el I Fòrum de les Festes del Tura que va tenir lloc el mes de març de l'any 99, en què tots els olotins i olotines varen poder dir la seva sobre les festes.

Els carrers i les places són el marc en què tenen lloc la majoria dels actes i activitats. El centre de la nostra ciutat es transforma de colors per donar la rebuda a cinc dies de festa major. El carrer passa a ser un espai de trobada entre la gent, un espai que la gent respecta i en el qual es donen mostres espontànies de solidaritat i de civisme; un espai compartit entre els diferents col·lectius que volen gaudir de la festa. En definitiva, el carrer i els espais públics es converteixen en els millors envelats de la festa major.

Una petita història de les Festes del Tura

Les primeres notícies fidedignes sobre els actes populars de la festa són de l'any 1636, en què ja s'esmenten el cant de "seguidilles", el ball de plaça i el correbou.

Actualment, les Festes de la Mare de Déu del Tura, seguint el model vigent a mitjan segle XIX, se celebren al voltants dels dies 7 i 8 de setembre.

Pel que fa als actes religiosos, hi ha l'ofrena floral a la Mare de Déu del Tura, la Missa Solemne i la Processó, que es realitzen el dia 8 al matí. També es fan revetlles, el concurs de carrosses o "Cos Iris", focs d'artifici, la sortida de la faràndula olotina, les sardanes que tenen lloc al Firal, els balls de festa, la "Tornaboda", correfoc i el correbou.

El més característic i esperat de les Festes són, però, les diferents cercaviles i el Ball dels Gegants, Nans i Cavallets. Els Gegants són, sens dubte, les figures més emblemàtiques de les celebracions.

Van precedits per un Nan anomenat Cap de lligamosques, figura encarregada d'obrir pas a la comparsa folklòrica, i acompanyats pels Nans (o, com diuen a Olot, els Cabeçuts) i els Cavallets o Cavallins.

Amb la plaça plena a vessar, s'hi executa un ritual esperat, mesurat, preparat fins al darrer detall, revestit de gran solemnitat: els Nans són els primers de ballar i, seguidament, ballen els Gegants. Tothom coneix la música que interpreta la cobla. La plaça segueix els moviments d'un ball seriós, majestuós, impressionant, que sembla donar vida a aquestes figures, el símbol col·lectiu dels olotins. Finalment, ballen els Cavallets.

Les Festes del Tura

A mitjan segle XIX es donà un tomb important a les festes que la vila d'Olot duia a terme cada 8 de setembre, diada de la festivitat de la patrona i que s'escau amb la celebració litúrgica de la Nativitat de Maria, associada a la festa de les maredédéus trobades. Segons una llegenda originada durant l'època medieval, la imatge va ser trobada per un bou (un tura, segons la denominació d'aquell temps) del mas Caritat, situat als afores del nucli urbà, i per aquest motiu es donà a la imatge el títol o l'advocació del Tura, amb la qual apareix documentada la seva capella en el segle XV.

L'any 1859, la festa Major olotina s'estructurà amb una programació que anava del 7 al 10 de setembre, amb el dia de la Mare de Déu, el principal, al mig. Aquestes dates són les que s'han mantingut tradicionalment durant moltes dècades. Posteriorment s'hi afegí un dia més, i, en temps més recents, amb l'objectiu de potenciar la festa, s'ha procurat que coincidís amb un cap de setmana, per això el nombre de jornades festives ha anat canviant segons la situació del dia 8 de setembre al calendari setmanal.

Des del primer moment les Festes del Tura van adquirir una gran importància i, gràcies al ressò aconseguit, esdevingueren una celebració d'especial atracció per a la població d'Olot i de la comarca, i àdhuc per a gent procedent de territoris veïns i altres que queden més allunyats. Amb una programació d'actes diversos i per a tots els gustos, era difícil de no divertir-se mentre es participava en les activitats programades i que plaïen als olotins.

Als actes cívic i religiosos s'anaren afegint, amb el pas dels anys, altres activitats que constituïen una novetat i responien als avenços tècnics i socials que s'anaven introduint en una societat constantment marcada per l'evolució i per esdeveniments que es produïen lluny d'aquí. Als actes folklòrics, el principal element d'estructuració del programa festiu –el Ball Pla, les curses de braus, la tornaboda i els focs d'artifici-, se n'afegiren d'altres que interessaven les generacions més joves, i se'n féu una actualització contínua que anà reforçant l'interès de la població per la

Festa Major.

Les societats locals van fer costat, des del principi, a la comissió de festes, que tenia el suport municipal, i tota la població s'esforçà, doncs, per fer una Festa Major cada vegada més interessant i més lluïda. A vegades, aquestes societats, que agrupaven obrers i gent senzilla, competien entre si per tal d'assegurar-se bones orquestres, més ballades de sardanes i unes sessions de ball més animades, amb l'objectiu de motivar no només la participació dels seus associats, sinó també la de la població en general, inclosos els estiuejants i els forasters que havien vingut expressament a la població amb motiu de la Festa Major.

Any rere any, la programació de les Festes del Tura ha anat reflectint, des del començament de segle ençà, el pas del temps, els canvis socials i polítics, els gustos artístics, les noves formes de diversió, els sentiments del poble, els moments de prosperitat i els de regressió, però mai no s'ha deixat de fer festa grossa, llevat del període en què l'enfrontament civil ensopí l'ànim i tot s'orientà cap a resoldre els problemes derivats d'aquella trista adversitat.

El recull d'imatges publicades a Olot – Festes del Tura; Imatges i records (que van des del final del segle XIX fins al començament dels anys cinquanta del segle XX) permet de constatar també la contínua transformació social que es va produir durant la primera meitat d'aquest segle i que ha continuat, encara amb més força, en els cinquanta anys següents. L'evolució dels vestits n'és un clar exemple, com ho són també les tècniques d'impressió utilitzades en la confecció del cartell i el programa, la introducció del cinema i de les pràctiques esportives com a actes festius i, evidentment, la contractació de grups i formacions musicals que han portat a Olot els balls, els ritmes i les cançons més de moda, per a complaença de la joventut.

Destinades als senyors i al poble ras, les Festes del Tura van anar mantenint la seva importància, sense necessitat de grans canvis, durant anys i panys, fins que en temps encara propers, en la dècada dels vuitanta, se'ls donà un nou enfocament per tal d'assegurar una major participació popular amb una bona posada al dia, objectiu plenament aconseguit i que els ha proporcionat renom fins més enllà de l'àmbit territorial de Catalunya.

La combinació de tradició i modernitat ha estat constant i encertada, fet que ha donat a les Festes del Tura una singularitat i una categoria que prestigien la ciutat. La declaració de Festa d'Interès Nacional, per part de la Generalitat de Catalunya, indica prou bé la categoria de les festes de setembre que tenen lloc a Olot, en les quals la cultura popular i el folklore local tenen un paper destacadíssim. Generadora d'il·lusions fugisseres, la Festa Major és per als olotins un punt de referència anual que posa fi al període estival i marca la immediata represa de la quotidiana activitat fabril que caracteritza la ciutat. Olot progressa, socialment i econòmicament, gràcies al seu treball, la seva indústria i els esforços que fa per fer front als reptes del futur, però quan arriba l'hora sap divertir-se, i la gent surt al carrer per fer-se ben seves les Festes del Tura.

Autor: Redacció
Redacció

https://gironanoticies.com/noticia/3502-la-historia-de-les-festes-del-tura-i-el-programa-2007.htm